

## Raport z monitoringu realizacji

### Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok – II półrocze

Celem operacyjnym Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok /RPD/20/ była aktywizacja osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych z uwzględnieniem nowych mechanizmów i instrumentów stymulowania rynku pracy. Dokument podzielony jest na priorytety, z których każdy skierowany jest do wyznaczonych grup adresatów, i im właśnie dedykowane są rekomendacje dotyczące rozwiązania problemów określonych w analizie rynku pracy, która otwiera dokument RPD/20.

Priorytet I Aktywizacja osób do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych  
Priorytet II Poszukiwanie, analiza i diagnoza nowych mechanizmów i instrumentów stymulowania rynku pracy

Rekomendacje zawarte w dokumencie skierowane były do instytucji i organizacji zaangażowanych w proces wspierania wskazanych w dokumencie grup wymagających wsparcia. Szczegółowe cele planu, które jednocześnie przełożyły się na rekomendacje skierowane do określonych grup adresatów składały się na działania takie jak:

- promocja kształcenia dualnego,
- promocja aktywności zawodowej wśród uczniów i studentów,
- działania mające na celu zdobywanie i uzupełnianie kwalifikacji zawodowych poprzez doksztalcanie w ramach umów trójstronnych,
- pomoc w stosowaniu środków zaradczych w poszukiwaniu zatrudnienia bądź utrzymaniu dotychczasowej pracy,
- aktywizacja długotrwale bezrobotnych,
- wykorzystanie instrumentów rynku pracy wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy do aktywizacji długotrwale bezrobotnych,
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej przy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych,
- diagnoza i analiza regionalnego rynku pracy w ujęciu perspektywicznym,
- identyfikacja nowych metod w zakresie elastycznego kreowania polityki rynku pracy, uwzględniających jego dynamikę, trendy i kierunki zmian.

Raport zawiera podsumowanie wyników ankiety dotyczącej monitoringu wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok za II półrocze. Ankiety ewaluacyjne monitorujące wdrażanie RPD/2020 rozesłano do następujących adresatów rekomendacji:

- 1) Urzędy gmin/miast/Starostwa Powiatowe,

- 2) Powiatowe i miejski urząd pracy,
- 3) Szkoły wyższe,
- 4) Izby i cechy rzemieślnicze oraz organizacje pracodawców,
- 5) Centra Integracji Społecznej,
- 6) Kluby integracji społecznej/Świetlice środowiskowe,
- 7) Ośrodki Pomocy Społecznej/Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie,
- 8) Organizacje pozarządowe,
- 9) Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie i filie WUP.

Niski poziom zwrotności ankiet jest zjawiskiem jaki od początku towarzyszy realizacji działań monitoringowych związanych z RPD. Dodatkowo, część jednostek, spośród tych, które nadesłały informacje sprawozdawcze, nie wykazała żadnych działań. W związku z tym, raport z monitoringu RPD/2020 opiera się tylko na tych informacjach, które zostały do WUP w Lublinie przekazane. Adresaci rekomendacji, z których większość do tej pory przysyłała sprawozdania, realizowali działania zgodne z zapisami RPD, jednak w dużej części nie przekazali o tym informacji, nie zapoznali się z treścią dokumentu, bądź treść dokumentu została opacznie zrozumiana, na co wskazuje część odpowiedzi. Należy w tym miejscu także wspomnieć, iż Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) 11 marca 2020 roku ogłosiła, iż spowodowana koronawirusem SARS-CoV-2 choroba COVID-19 jest określana jako pandemia. W takiej sytuacji, gdy nie tylko zamykano granice dla ruchu międzynarodowego, ale co istotniejsze w kontekście analizy rynku pracy pod kątem zapisów RPD – instytucje publiczne, zakłady pracy, szkoły przeszły na zdalny lub hybrydowy tryb pracy – tym samym ogłoszenie epidemii automatycznie spowodowało brak realizacji poszczególnych punktów rekomendacji. Zrezygnowano, ze względów obiektywnych, z organizacji imprez promujących podejmowanie zatrudnienia, takich jak targi pracy, kariery czy przedsiębiorczości, bezpośrednich spotkań uczniów z pracodawcami, wycieczek do zakładów pracy, w większości przypadków także z zajęć na temat rynku pracy, warsztatów, spotkań z doradcami zawodowymi, w których do tej pory aktywnie uczestniczyli młodzi ludzie i pracodawcy, projektów edukacyjnych, dlatego przy analizie wsparcia instytucji w odniesieniu do zapisów RPD/20 musi być brany pod uwagę czynnik jakim jest pandemia koronawirusa.

Monitoring działań zgodnych z RPD/2020 – II półrocze obejmował następujące zagadnienia:

### *Obszar I Aktywizacja osób do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych*

#### **1. Wsparcie bezrobotnych do 30 r.ż. poprzez instrumenty rynku pracy**

Rekomendacje z zakresu aktywizacji osób młodych oraz długotrwale bezrobotnych dotyczyły wsparcia bezrobotnych osób do 30 roku życia poprzez instrumenty rynku pracy, czyli dzięki realizacji programów regionalnych dedykowanych osobom do 30 roku życia i realizacji form wsparcia przewidzianych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy skierowanych do osób do 30 roku życia. Adresatami rekomendacji są powiatowe urzędy pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z filiami.

Powiatowe urzędy pracy co roku realizują programy regionalne inicjowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, także w omawianych ankietach podkreślana jest bardzo wysoka efektywność zatrudnieniowa dwóch programów /Drogi-Mosty-Rzeki IV, Młody Przedsiębiorczy/ skierowanych do grup wymagających wsparcia określonych

w RPD/20. Jednocześnie, ankiety wskazują na realizację form wsparcia zapisanych w ustawie przez wszystkie urzędy, które przekazały sprawozdanie: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, staże, szkolenia, boni szkoleniowy, boni na zasiedlenie- promesa stażowa, promesa szkoleniowa, promesa zatrudnieniowa jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia

lub doposażenia stanowiska pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne.

Jak już wcześniej wspomniano, w Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie zainicjował i koordynował realizację programów regionalnych obejmujących wsparciem osoby młode do 30 r.ż. oraz długotrwale bezrobotne. WUP w Lublinie wraz z filiami opracował i dystrybuował publikacje na temat: kształcenia dualnego, oferty urzędów pracy dla pracodawców oraz poradnictwa zawodowego dla rodziców uczniów szkół podstawowych. Ponadto opracowano materiały promocyjne na temat rynku pracy, promowano różne formy pośrednictwa pracy, a także prowadzono zajęcia o charakterze zawodoznawczym dla uczniów i studentów.

#### **2. Dostosowanie kwalifikacji młodych osób do potrzeb rynku pracy**

Z ankiet wynika, iż w ramach realizacji tego podpunktu instytucje otwarte są na umożliwienie odbycia stażu lub praktyk zawodowych chętnym osobom do 30 r.ż., mowa tu o urzędach np. gmin, które przesłały sprawozdanie. Powiatowe urzędy pracy oferujące ustawowe narzędzia dostosowania kwalifikacji młodzieży wskazują

na pomoc w podjęciu staży, szkoleń, bonów, czy pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej, wszystkie poprzedzone szeroko rozumianą usługą poradnictwa zawodowego. Jednocześnie, odnotować należy, iż w porównaniu ze sprawozdaniami z roku poprzedniego, w kwestii popularyzacji kształcenia dualnego, to temat ten poruszany był w stopniu mniejszym, na co niewątpliwy wpływ miał wybuch pandemii, który uniemożliwił realizację spotkań. Promocja, zgodnie z informacjami ze sprawozdań, ograniczała się do zamieszczania informacji w Internecie. Biorąc pod uwagę fakt, że w województwie lubelskim od wielu lat odnotowuje się znaczny udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych, a nasze województwo od kilku lat zajmuje pierwsze miejsce wśród wszystkich województw w kraju pod względem udziału osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych, należy utrzymać kierunek wsparcia tej grupy w kolejnych planach działań, gdyż podejmowane inicjatywy najwyraźniej nie spełniają swoich założeń lub są niewystarczające. Ważna odpowiedź zwrotna z uczelni wyższych i biur karier w tej materii wskazywała na ich aktywność w kierunku pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz promocji wolontariatu i analizy rynku pracy dla swoich przyszłych absolwentów.

### 3. Wzmocnienie potencjału młodzieży w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji i doświadczenia zawodowego

Jako odpowiedź na kwestię uzupełniania edukacji urzędy pracy wskazują na szkolenia, warsztaty finansowane ze środków Funduszu Pracy lub unijnych, natomiast jeśli chodzi o ośrodki pomocy społecznej to tutaj wzorem lat ubiegłych realizowano wsparcie w postaci projektów socjalnych. W tej kwestii najczęściej do powiedzenia miały szkoły, zwłaszcza branżowe, które realizowały projekty unijne zorientowane na kształcenie zawodowe. Prowadzone było poradnictwo zawodowe i lekcje na temat rynku pracy. Każda z ankietowanych instytucji wspominała o organizacji poradnictwa zawodowego, jednak na ten moment brakuje szczegółowych danych o formie ich prowadzenia. Biorąc pod uwagę pandemię i mnogość deklaracji zaprzestania działań z tego powodu, można domyślać się, że poradnictwo online może być rozwiązaniem także na przyszłość.

### 4. Poprawa sytuacji na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy

W kwestii powyższej odpowiedzi jakie w ankietach udzielały powiatowe urzędy pracy oraz ośrodki pomocy społecznej koncentrowały się na ich wzajemnej współpracy, co podnoszone było w prawie każdym z przekazanych sprawozdań. Natomiast ciekawym aspektem tej współpracy może być na przykład praktyka przekazywania z pup do jednostek podległych gminie informacji dotyczących staży lub pracy, promowania przedsiębiorczości. Ośrodki pomocy społecznej w zakresie wspierania długotrwale bezrobotnych osób skupiały się w swej działalności na motywowaniu, wspieraniu i ukierunkowaniu na aktywność zawodową oraz podnoszenie kwalifikacji

poprzez doradztwo w wyborze kierunku kształcenia i przyszłego zawodu, kierowanie do doradców zawodowych, wskazywanie możliwości podjęcia nauki w szkołach oferujących zatrudnienie lub staże, kierowanie na kursy i szkolenia, – informowanie o realizowanych projektach i motywowanie do udziału w nich, promowanie samozatrudnienia, pomoc w wypełnianiu dokumentów aplikacyjnych, systematyczny monitoring występowania zjawiska bezrobocia, udostępnianie informacji na temat możliwości podjęcia szkoleń/kursów zawodowych i innych form podniesienia/uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, organizację prac społecznie użytecznych, propozycja zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, organizacja doradztwa zawodowego i psychologicznego /indywidualnego i grupowego, promowanie i udostępnianie informacji na temat ekonomii społecznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Ankiety miały dostarczyć odpowiedzi na pytanie o działania wspierające osoby długotrwale bezrobotne jakie podejmują instytucje rynku pracy i instytucje pomocy społecznej w województwie lubelskim? Uzyskane informacje wskazują na aktywności związane z realizacją programów regionalnych (pupy), wsparcie w postaci ustawowych instrumentów dedykowanych tej grupie bezrobotnych, jak i profesjonalnej, prowadzonej w sposób ciągły, pomocy doradców zawodowych, a także wsparcia psychologicznego (pup-y, ops-y)

Należy podkreślić, że odsetek bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie wśród długotrwale bezrobotnych wzrasta, stąd konieczność kontynuowania działań skoncentrowanych na tej grupie w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok.

### *Obszar II Poszukiwanie, analiza i diagnoza nowych mechanizmów i instrumentów stymulowania rynku pracy*

#### **Testowanie innowacyjnych i niestandardowych rozwiązań kluczowych**

Jeśli chodzi o realizację powyższego punktu, zaznaczyć należy, że działania powiatowych urzędów pracy w tej dziedzinie wymuszone zostały przez wybuch epidemii. Z uwagi na brak możliwości bezpośredniego kontaktu w jednym z urzędów wdrożone zostały usprawnienia związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii w aktywizacji zawodowej oraz społecznej: Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna (SEPI) – system umożliwiający wymianę informacji o osobach bezrobotnych w sposób elektroniczny (za pomocą Internetu) pomiędzy Urzędem,

a instytucjami takimi jak Ośrodki Pomocy Społecznej, urzędy miast i gmin itp., Aplikacja Centralna (AC) – dodatkowa platforma wymiany danych pomiędzy urzędami

pracy na szczeblu krajowym, Komunikacja z usługami ZUS U1, ZUS U2, ZUS U7 oraz usługami Straży Granicznej, Państwowej Inspekcji Pracy i Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Komunikacja SMS i e-mail z klientami Urzędu – osobami zarejestrowanymi oraz pracodawcami, rejestracja przez Internet osób bezrobotnych, elektroniczne możliwości kontaktu z Urzędem. W ankietach podkreślano promowanie dostępu do platformy [praca.gov.pl](https://praca.gov.pl) w celu składania wniosków i załatwiania różnych

spraw w związku z ograniczonym kontaktem bezpośrednim pracowników urzędu z klientami, spowodowanym wystąpieniem stanu epidemicznego COVID-19.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie podjął inicjatywę opracowania nowego instrumentu rynku, który ma zapewnić poznanie wybranego zawodu przez praktykę, w krótkim terminie, poprzez udział w PRAKTYCZNYM TEŚCIE ZAWODU /PTZ/. Instrument, który proponujemy, jest odpowiedzią na zapotrzebowanie zarówno pracowników chętnych do sprawdzenia nowej możliwości zawodowej, jak i pracodawców, którym zapewni „wypróbowanie nowego”, może przyszłego pracownika, w warunkach pracy, w jakich będzie ją wykonywał. W swej istocie ma zapewnić sprawdzenie, czy dana osoba posiada, z punktu widzenia potencjalnego pracodawcy, predyspozycje do wykonywania danej pracy (zawodu). Z drugiej strony to zainteresowany wyborem danego zawodu uzyska wiedzę, czy jego wyobrażenia

o pracy w danym zawodzie wytrzymują w zderzeniu z rzeczywistością i warunkami pracy. Instrument umożliwi "testowanie" zarówno kandydata w naturalnych warunkach pracy, ale co istotniejsze, wyobrażenia kandydata o zawodzie.

Proponowane rozwiązanie przedstawiliśmy ministrowi właściwemu ds. pracy celem wyrażenia zgody na jego realizację w formie Projektu pilotażowego *System praktycznej weryfikacji predyspozycji zawodowych*.

Podsumowując, wskazane w ankietach działania respondowanych przez nas instytucji pokazują ciągłość aktywności na rzecz rekomendowanych w RPD grup wymagających wsparcia, z czego wynika, iż dobór interesariuszy RPD jest adekwatny do sytuacji na rynku pracy i wskazuje na zasadność kontynuacji linii tematycznych dokumentów stworzonych w latach poprzednich, z uwzględnieniem, rzecz jasna, aktualnej sytuacji na świecie i a posteriori lubelskim rynku pracy, zdefiniowanej na nowo przez pandemię.